

“Om de heiligen toe te rusten ... tot opbouw van het lichaam van Christus” (Ef. 4:12) – dat zijn de woorden die in het Engels en Arabisch op één van de muren van ons seminarie in Caïro staan. Door het opleiden en vormen van studenten dragen we als seminarie menselijkerwijs bij aan de opbouw van de kerk in Egypte en de Arabische wereld en ook de Arabische migrantengemeenschappen wereldwijd. Op deze foto ziet u studenten en docenten en andere medewerkers. De foto is genomen tijdens een bijeenkomst op 5 mei om voor de drukte van de laatste tentamens alvast stil te staan bij het naderend afscheid van de studenten die het eindpunt van de predikantsopleiding hadden bereikt en op 5 juni af gingen studeren.

Raef

Caïro, 15 augustus 2026

In oktober komt een team van de European Council for Theological Education (ECTE) ons seminarie hier in Caïro bezoeken om de kwaliteit van het seminarie als geheel en speciaal van de masteropleidingen te beoordelen. In mijn vorige nieuwsbrief schreef ik dat dit accreditatiebezoek al in het voorjaar zou zijn, maar we zagen kort daarna dat we het rapport dat we van tevoren moesten insturen (samen met een hele reeks bijlagen) niet op tijd af zouden hebben en daarom hebben we een half jaar uitstel gekregen. Ondanks belangrijke bijdragen van anderen zat er met name de laatste maanden vooral voor mijzelf veel werk in. Maar afgelopen maandag was het dan eindelijk zo ver: een rapport van 80 pagina's is de deur uitgegaan, vol met linkjes naar zeventig bijlagen op Google Drive – of eigenlijk zijn het zeventig bundeltjes van bijlagen. Het nieuwe “Course Design Handbook” van 100 pagina's brengt bijvoorbeeld

bijeen wat vroeger soms als tien of meer afzonderlijke bijlagen per e-mail aan voltijd- of deeltijddocenten werd toegestuurd.

U begrijpt het: om het rapport met bijlagen op tijd af te krijgen moesten andere zaken even wijken, waaronder het juninummer van deze nieuwsbrief. Maar vanmorgen vond ik dan eindelijk tijd om de aantekeningen uit te werken van een boeiend gesprek begin juni:

Woensdag 3 juni 2026. Bijna is het weer zover: aanstaande vrijdag zal voor de 155ste maal een groep studenten van ons seminarie afstuderen – dit keer 86 studenten, onder wie negen van de predikantsopleiding. Eén van hen is Raef (uitspraak: Raa'if). Wanneer ik vandaag om tien uur 's avonds de seminariepoort uitloop, kom ik hem net tegen. “Loop je mee,” vraag ik, “ik ga even sap drinken.” “Waarom ook niet,” antwoordt hij, en zo zitten we even later bij sapbar de Marwa met een glas mango op de stoeltjes op de stoep.

Al snel zijn we aan de praat. We blikken even terug op de afgelopen jaren

en ik vraag: “Stel dat je geen theologie was gaan studeren, wat zou je dan nu hebben gedaan?” Dat blijkt een heel verhaal.

Maar laten we eerst naar Raefs kinderenjaren gaan, waar hij me eerder ook al eens iets over vertelde. Raef komt uit het provinciestadje Tima, zo'n 430 km ten zuiden van Caïro en de noordelijkste plaats van het gouvernement Sohag. ('Stadje' moet u zich overigens niet te klein voorstellen: hoewel veel compacter gebouwd overtreft Tima qua inwoneraantal de stad Utrecht – aldus de gegevens op Wikipedia.)

U denkt wellicht: “Raef, opgegroeid in een gewoon Egyptisch gezin, diep in het Nijldal, ver van de toeristische hotspots – jij zult wel de eerste Nederlander zijn die hij zich bewust in zijn leven meemaakt.” Maar niets is minder waar. Zoals Utrecht zijn Willibrord heeft, zo is aan Tima verbonden de naam van Heleen Voorhoeve, die 77 jaar in Egypte als zendeling heeft gediend tot haar overlijden op 102-jarige leeftijd in 2014. In Tima heeft zij een school gesticht en daar ging Raef als kind naar toe.

Raef spreekt vol waardering over 'moeder Heleen,' ook over die keer dat hij met een vriendje kattenkwaad had uitgehaald en ze hem een draai om de oren gaf en hem eraan herinnerde: "Jij bent er toch eentje van meester Raafat?" Hoewel ongetrouwd was ze als een moeder voor de kinderen van de school en ook voor velen in de stad – naast de school deed ze sociaal werk en zorgde ze ervoor dat rijst en macaroni werd uitgedeeld onder de armen. Met Moederdag gaven de kinderen van school haar een bloem.

Vooraf aan de zondagen uit zijn jeugd heeft Raef warme herinneringen. Er was dan geen gewone school, maar in het schoolgebouw werd voor de christelijke kinderen wel zondagschool gehouden. Van 9 tot 10 mocht je spelen op het schoolplein en werden er allerlei spelletjes gedaan. Van 10 tot 11 gingen alle kinderen samen zingen. En dan van 11 tot 12 gingen de kinderen verdeeld in leeftijdsgroepen naar de klaslokalen voor een Bijbelverhaal en Bijbelles – je zat gewoon in hetzelfde lokaal als door de week, maar het voelde anders.

's Middags van drie tot vijf was er opnieuw zondagsschool, maar dan in de presbyteriaanse kerk waar Raefs familie toe behoort. En om zeven uur 's avonds was er dan de eigenlijke kerkdienst. Tegenwoordig laat men kinderen die onrustig worden tijdens de dienst wel even naar buiten gaan om op het kerkplein te spelen, maar toen Raef klein was, gold in de kerk nog gewoon: netjes stilzitten naast je vader en verder geen gezeur – na de twee keer zondagsschool waar hij van genoot, voelde de avonddienst iets meer als een verplichting.

Door de week was Raefs vader 's ochtends meester op school maar in de namiddag werkte hij als stukadoor. "Al van mijn elfde ging ik mee om hem te helpen en dat bleef ik doen. Zodoende groeide bij mij het verlangen om interieurontwerper te worden en ging ik na de middelbare school een studie op dat gebied volgen. Tijdens mijn studie was ik elk jaar één de drie besten van het jaar terwijl de rest van de top-drie steeds wisselde. Zo was ik

aan het eind van de studie de enige die met het predicaat 'excellent' afstudeerde, met een behoorlijke voor-sprong op de tweede die het predicaat 'zeer goed' kreeg."

In Egypte staat zo'n predicaat "excellent" (vergelijkbaar met "cum laude" in Nederland) niet alleen mooi op je CV, maar er is meer aan verbonden: als je als beste van je jaar eindigt, word je de positie van *mu'īd* ("repetitor," assistent) aangeboden: de eerste trede op de universitaire functieladder met het perspectief om later te promoveren en uiteindelijk hoogleraar te worden. Het verhaal gaat dat christenen die redelijkerwijs mochten verwachten als eerste van het jaar te eindigen soms opeens toch net tweede werden zodat de positie van assistent naar een moslim ging. Bij Raef ging het iets anders: het was duidelijk dat hij de eerste was en zijn afstudeerbegeleider zag het helemaal zitten om met hem verder te gaan. Maar opeens besloot het faculteitsbestuur dat er dat jaar geen benoeming van een assistent zou worden gedaan. De begeleider (zelf geen christen) zei tegen Raef: "Hier moet je een zaak van maken, want dit is discriminatie." Aldus geschiedde, maar tegenover de advocaat van de universiteit stond Raef kansloos.

"Mijn droom viel in duigen. Ik voelde me als Job die alles verloor, maar ik werd ook geroepen om in gesprek te gaan met God. Ik begon de roeping te voelen om predikant te worden. Eerder had ik steeds gedacht: in mijn vrije tijd wil ik wel werk in de kerk doen, maar ik ben de oudste zoon en heb ook financiële verantwoordelijkheid naar mijn ouders en de rest van het gezin." (In Egypte springen kinderen bij als ouders onvoldoende pensioen op hebben kunnen bouwen en verlenen ze veel mantelzorg. De oudste zoon draagt vaak ook bij aan bijvoorbeeld de bruiloftskosten van jongere gezinsleden.)

Toen zijn roeping hem duidelijk werd, wilde Raef er met de dominee over spreken, maar hij voelde dat hij het toch eerst thuis moest delen. Hij verwachtte bezwaren, maar zijn moeder zei: "Het is goed. Zoals Hanna haar

oudste zoon Samuel afstond aan de dienst van God en er andere kinderen voor in de plaats kreeg, zo zal de Heere ook nu zorgen" En zijn vader las Psalm 37:25: "Ik ben jong geweest, ik ben ook oud geworden, maar ik heb de rechtvaardige nooit verlaten gezien, of zijn nageslacht op zoek naar brood." Hij vertrouwde erop dat God zou zorgen en dat ze niets te kort zouden komen.

Raef: "Mijn vader preekt zelf van tijd tot tijd in kerken bij ons in de omgeving. Hij had vroeger zelf ook wel predikant willen worden, maar dat kon toen niet omdat zijn ouders echt van zijn financiële steun afhankelijk waren. Hij ziet dat de Heere nu in mij tot vervulling brengt wat voor hem niet mogelijk was."

De dominee was verrast toen Raef hem vertelde dat hij het verlangen had om predikant te worden, maar hij was er blij mee dat iemand uit zijn gemeente zich hiertoe geroepen wist. De classis reageerde ook positief toen Raef zich daar meldde voor de benodigde aanbevelingsbrief.

"Ik was er nu helemaal klaar voor om naar het seminarie te gaan. Maar toen, vlak voordat ik de trein zou pakken naar Caïro voor de toelatingsgesprekken van de predikantsopleiding, kwam er een WhatsAppberichtje."

Raef pakt zijn telefoon en laat me de screenshot zien van het berichtje dat hij nog steeds trouw bewaart.

"Het was van mijn vroegere afstudeerbegeleider. Hij was overgestapt naar een privé-universiteit en mocht daar een assistent aanstellen. Of ik dat wilde worden?"

Wat moest hij hiermee? Raef vroeg enige bedenktijd en overlegde met zijn

ouders. Ze kwamen tot de conclusie: "Dit is de duivel die je beproeft om je af te houden van het predikantschap."

Hij deed de tests en het gesprek op het seminarie, werd toegelaten en deelde zijn oud-begeleider mee dat hij niet beschikbaar was.

"Hij vroeg me waarom. Ik vertelde dat ik predikant zou worden. Hij zei: 'Wie had dat ooit gedacht dat ik een predikant onder mijn vrienden zou hebben?' Maar hij stelde ook voor: 'Kom overdag op de universiteit werken en geef dan 's avonds gerust als predikant je tijd aan de kerk.' Maar ik legde uit dat het zo niet werkt: predikant ben je fulltime en combineer je bij ons in de kerk niet met een andere baan."

"Dit laatste jaar van mijn studie kwam ik opnieuw op een tweesprong. Ik voelde mij vooral geroepen tot het predikantschap vanwege de vele vacante gemeenten in de classis Sohag waar ik vandaan kom. Maar het waren vooral gemeenten in de classes Minya en Asyut die informeerden of ik ervoor open stond bij hen predikant te worden. Ik antwoordde echter steeds: 'Nee, mijn roeping ligt in Sohag.' Uiteindelijk heeft een predikant in Minya de classis in Sohag gebeld: 'Of jullie zorgen nu snel voor een passende plek voor Raef, of onze gemeente doet wel een beroep op hem om onze tweede predikant te worden.' Toen kwam er beweging in Sohag en werd ik gevraagd om vanuit de gemeente in de stad Sohag het gemeentestichtingswerk in de stad Nieuw Sohag te gaan leiden, eerst als missionair predikant

maar met het doel dat het een zelfstandige gemeente wordt waaraan ik te zijner tijd als gewoon gemeentepredikant kan worden verbonden. Ik zie er naar uit om daar nu binnenkort volledig aan de slag te gaan. Bid voor mij.

Zo is het gegaan. Maar mijn leven had dus heel anders kunnen lopen."

Misschien hadden we nog verder kunnen praten, maar we werden onderbroken: drie andere studenten lopen net langs en schuiven even aan om ook sap te drinken.

15 augustus 2026. Toen ik vanochtend het bovenstaande verhaal had uitgeschreven, besepte ik: dit kan ik niet zomaar zonder Raefs medeweten met u delen. Ik zette het daarom in een vertaalprogramma en stuurde Raef de Arabische tekst toe, met een berichtje erbij dat ik dacht dat mensen in Nederland het mooi zouden vinden zijn verhaal te lezen en dat sommigen misschien ook de naam van Heleen Voorhoeve kenden en het leuk zouden vinden om iets te lezen over een oud-leerling van haar school, maar dat ik wel wilde weten of hij er echt achter stond.

Hij belde me al snel op. Hij was verast ons gesprek zo opeens op schrift terug te lezen maar kon zich er goed in herkennen. En mocht dit gedeeld worden? "Ja, dit is het werk van de Heere in mij, dat mag worden gedeeld."

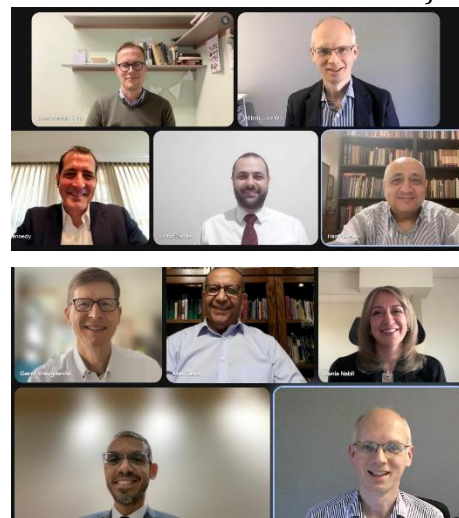
Ik vroeg hem ook hoe het nu ging met het gemeentestichtingswerk in Nieuw Sohag. "Tot nu toe heel goed," zei hij, "de afgelopen drie weken heeft zich elke week een nieuw gezin bij de gemeente aangesloten. En ik heb wel

wat foto's van de jongerenactiviteiten. Die zal ik je even toesturen. Maar kom vooral ook zelf een keer kijken – we verwachten je."

Even aarzel ik – graag benut ik de zomer om wat (oud-)studenten in Opper-Egypte te bezoeken, maar door het werk aan het accreditatierapport en al die bijlagen is de zomer inmiddels al ver gevorderd en is er ook het nodige andere werk nog blijven liggen. En Sohag ligt niet naast de deur.

"Volgend jaar," zeggen we daarom toch maar tegen elkaar.

Willem-Jan

Onze directeur Martijn van den Boogaart zei enige tijd geleden in een interview in het Nederlands Dagblad naar aanleiding van het 125-jarig bestaan van de GZB: "Het kan ... voor jongeren lijken alsof we alleen een beroep op je kunnen doen als je gepromoveerd theoloog bent en enkele jaren ervaring hebt als gemeentepredikant. Dat beeld zou ik willen bestrijden. Allereerst: je hoeft helemaal geen theoloog te zijn. Bovendien gaan we meer investeren in nieuwe vormen van uitzending, en daarvoor actief jongeren werven." Graag onderstreep ik dat: zendingswerk kent vele vormen en is niet alleen iets voor theologen. Wie zich geroepen weet: kijk op gzb.nl/werken-bij-de-gzb en neem eens contact op.

Tegelijk is het toch mooi dat er gepromoveerde theologen werken bij de GZB. Zo mocht ik dit voorjaar een beroep doen op dr. Kees van der Knijff in Libanon en dr. Gerrit Vreugdenhil in Colombia (beide linksboven op de foto's) voor het examineren van master-scripties aan ons seminarie in Egypte.

Het uitzicht vanaf ons seminarie is niet spectaculair – Caïro staat niet bekend als de mooiste megastad ter wereld –, maar deze wereld van steen en metaal krijgt bij vriendelijk zonlicht toch een eigen schoonheid.

Oorlog

Iran ligt helemaal aan de andere kant van het Midden-Oosten en de Israëli-sche bommen in Beiroet vielen voor ons op 600 km afstand. Oekraïne is ver

weg en het geweld in Sudan breidt zich niet uit naar Egypte. Kortom, misschien merken we hier in Caïro nog wel minder van het woeden der gehele wereld dan u in Nederland. Toch gaat het ons als seminarie niet zomaar voorbij: een onlinestudente in de Golf-

regio meldde zich af voor de rest van het voorjaarssemester omdat het te onrustig was. Een student in Libanon ging wel ijverig door: alleen was hij één keer te laat met een opdracht omdat hij in zijn kerk te druk was met opvang van vluchtelingen uit het zuiden.

Colofon

Willem-Jan de Wit is docent Bijbelwetenschappen en systematische theologie aan het Evangelical Theological Seminary in Caïro. Voor dit werk is hij door de protestantse zendingsorganisatie GZB uitgezonden vanuit de Noorderkerkgemeente in Amsterdam. In het kader van het GZB-programma “Deelgenoten” wordt zijn werk mede gesteund door de Sionskerk Ameide en de hervormde gemeenten van Giesenburg, Goedereede, Polsbroek-Vlist en Sliedrecht. Via deze nieuwsbrief houdt hij u als familie, vrienden, gemeenteleden en belangstellenden op de hoogte van zijn werk en ervaringen in Egypte.

WhatsApp/mobiel: +20 127 2800851
willemjdewit@hotmail.com, wjdwn.nl

**Het Evangelical
Theological Semi-
nary in Caïro**

leidt toekomstige predikanten op voor de presbyteriaanse (protestantse) kerk in Egypte. Daarnaast biedt het seminarie diverse Arabischtalige deeltijdopleidingen aan, zowel in Caïro als online. Wie het Engels voldoende beheerst, kan doorstuderen in het Master of Theology (ThM)-programma. Veel oud-studenten hiervan zijn inmiddels zelf betrokken bij de opleiding van predikanten in Egypte en Soedan. Ook westerse theologiestudenten kunnen (een deel van) deze masteropleiding volgen. In totaal telt het seminarie zo’n 500 studenten.

ETSC, etsc@etsc.org, etsc.org

De **GZB** werkt graag mee aan de verspreiding van deze nieuwsbrief en stelt

uw meeleven en gebed zeer op prijs. U kunt uw betrokkenheid óók tot uitdrukking brengen door een gift over te maken op NL63 ABNA 0476 3954 29 voor het werkersfonds “W.J. de Wit” of voor andere onderdelen van het werk waar de GZB wereldwijd bij is betrokken. Via gzb.nl/doneren kunt u een eenmalige of periodieke bijdrage eenvoudig online regelen. We zijn dankbaar voor uw onmisbare steun, zodat het werk voort kan gaan en zelfs kan groeien. Als u deze brief per post ontvangt, geeft u een eventuele adreswijziging dan door aan de GZB.

GZB, Utrechtseweg 139, 3702 AC Zeist,
088 1027 000, info@gzb.nl, gzb.nl